

Posúdenie rizika dvojitého financovania pri súbehu štipendií a iných foriem podpory

Dátum vydania: 16.04.2026

Schválil:

JUDr. Marcel Vysocký, PhD.

generálny riaditeľ

sekcia vysokoškolského vzdelávania, internacionalizácie a kvality vysokého školstva

Úvod

V súlade so zásadou nekumulácie a predchádzania dvojitému financovaniu pri využívaní prostriedkov Európskej únie je nevyhnutné zabezpečiť, aby rovnaké výdavky neboli financované z viacerých verejných zdrojov. Táto zásada vyplýva najmä z článku 194 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2024/2509 o rozpočtových pravidlách vzťahujúcich sa na všeobecný rozpočet Únie, ako aj z článku 63 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia pre fondy politiky súdržnosti.

Zásada zákazu dvojitého financovania sa uplatňuje pri všetkých formách využívania finančných prostriedkov z rozpočtu Európskej únie a z iných verejných zdrojov. Výdavky financované z nenávratného finančného príspevku alebo z inej formy podpory z fondov EÚ sa preto nesmú časovo ani vecne prekrývať s výdavkami financovanými z iných programov alebo finančných nástrojov Európskej únie, prípadne z ďalších verejných zdrojov.

Cieľom tohto dokumentu je analyzovať jednotlivé typy štipendií a iných foriem finančnej podpory poskytovaných študentom s podporou poskytovanou z Programu Slovensko, fondov Európskej únie, alebo z iných národných či medzinárodných programov z hľadiska rizika dvojitého financovania.

Dokument zároveň slúži na preukázanie, že štipendiá alebo iné formy podpory poskytované študentom z rôznych zdrojov, nepokrývajú rovnaké výdavky a nie sú zamerané na plnenie rovnakých cieľov.

Štipendiá

Štipendiá poskytované zo štátneho rozpočtu alebo z vlastných zdrojov vysokých škôl sú upravené zákonom č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách od jeho účinnosti v roku 2002. Podľa dôvodovej správy k zákonu o vysokých školách je cieľom poskytovania štipendií najmä podpora študentov nachádzajúcich sa v nepriaznivej ekonomickej situácii, ako aj ocenenie a podpora významných výsledkov a aktivít študentov v oblasti vzdelávania, výskumu, umeleckej činnosti alebo reprezentácie vysokej školy v oblasti kultúry a športu.

Vysoké školy sú oprávnené poskytovať študentom štipendiá podľa § 95 zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, pričom jednotlivé typy štipendií sa môžu líšiť podľa účelu, zdroja financovania a pravidiel poskytovania.

Vysoké školy sú oprávnené poskytovať:

- a) štipendiá z prostriedkov poskytnutých na tento účel zo štátneho rozpočtu,
- b) štipendiá z vlastných zdrojov prostredníctvom štipendijného fondu.

a) Štipendia z prostriedkov štátneho rozpočtu

- **§ 96 Sociálne štipendia**

- podľa ods. 1 sociálne štipendium prispieva na úhradu nákladov spojených so štúdiom a na sociálne štipendium má študent právny nárok.

- **§ 96a Motivačné štipendia**

- udeľujú sa študentom v študijných odboroch alebo v študijných programoch určených v metodike podľa § 89 ods. 8 na základe analýz a prognóz vývoja trhu práce so zohľadnením študijných výsledkov z predchádzajúceho štúdia; ak ide o študenta študijného programu prvého stupňa, v prvom roku štúdia sa zohľadnia študijné výsledky z posledného roku štúdia na strednej škole,
- druhou skupinou sú motivačné štipendia poskytované za vynikajúce plnenie študijných povinností, dosiahnutie vynikajúceho výsledku v oblasti štúdia, výskumu, vývoja, umeleckej alebo športovej činnosti.

- **§ 96b Tehotenské štipendia**

- podľa ods. 1 sú tieto prostriedky určené najmä na účel pokrytia zvýšených výdavkov spojených so zdravotným stavom študentky, špeciálnymi materiálnymi potrebami a s prípravou na narodenie dieťaťa. Na tehotenské štipendium má študentka právny nárok.

b) Štipendia z vlastných zdrojov vysokej školy

Zákon o VŠ nereguluje presný postup udelenia týchto štipendií. Je na rozhodnutí vysokej školy, akým spôsobom nastaví kritériá pre udeľovanie štipendií. Podľa § 97 ods. 1 zákona o VŠ za vynikajúce plnenie študijných povinností, dosiahnutie vynikajúceho výsledku v oblasti štúdia, výskumu, vývoja, umeleckej alebo športovej činnosti alebo ako jednorazovú, či pravidelnú sociálnu podporu.

c) Talentové štipendia spolufinancované z Programu Slovensko

Právny základ na poskytovanie štipendií ako úspešným žiadateľom je ustanovený v § 94a zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Cieľom štipendií na podporu talentovaných študentov financovaných v rámci Programu Slovensko je podporiť rozvoj talentu a vytvoriť motivujúce podmienky pre štúdium najtalentovanejších študentov na slovenských vysokých školách. Štipendijná schéma je zameraná najmä na zmiernenie odlivu talentovaných študentov do zahraničia, podporu ich zotrvania na Slovensku a zároveň na prilákanie talentovaných študentov zo zahraničia. Podpora talentovaných študentov môže zároveň prispieť k zvyšovaniu kvality vysokoškolského prostredia a štúdia aj pre ostatných študentov prostredníctvom pozitívneho „peer efektu“. Zároveň je cieľom podporiť aj talentovaných študentov zo znevýhodneného prostredia.

Ďalšie formy finančnej podpory

Okrem vyššie uvedených štipendií môže byť študentovi poskytnutá aj finančná podpora v rámci programov mobility, ktoré sú v Slovenskej republike realizované prostredníctvom:

1. Slovenskej akademickej asociácie pre medzinárodnú spoluprácu (SAAIC),
2. Slovenskej akademickej informačnej agentúry, n. o. (SAIA)

Programy Slovenskej akademickej asociácie pre medzinárodnú spoluprácu (SAAIC)

V súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/817 z 20. mája 2021, ktorým sa zriaďuje program Erasmus+, je všeobecným cieľom programu podporovať vzdelávací, profesijný a osobný rozvoj jednotlivcov v oblastiach vzdelávania, odbornej prípravy, mládeže a športu v Európe aj mimo nej. Program zároveň prispieva k udržateľnému hospodárskemu rastu, tvorbe kvalitných pracovných miest, sociálnej súdržnosti, podpore inovácií a posilňovaniu európskej identity a aktívneho občianstva. V rámci programu sa osobitná pozornosť venuje najmä podpore vzdelávacej mobility jednotlivcov, spolupráce medzi organizáciami, zvyšovaniu kvality vzdelávania, podpore začleňovania, tvorivosti a inovácií.

Na Slovensku je implementácia programu Erasmus+ zabezpečovaná prostredníctvom **Slovenskej akademickej asociácie pre medzinárodnú spoluprácu (SAAIC)** – Národnej agentúry programu Erasmus+ pre vzdelávanie a odbornú prípravu.

Študenti vysokých škôl môžu získať podporu v rámci týchto programov:

- a) vzdelávacia mobilita jednotlivcov (KA1)
- b) spolupráca medzi organizáciami a inštitúciami (KA2)

a) Vzdelávacia mobilita jednotlivcov (KA1)

- **študijný pobyt** na partnerskej vysokej škole v zahraničí,
- stáž (**traineeship**) počas štúdia alebo stáž pre čerstvých absolventov,
- **zmiešané intenzívne programy (Blended Intensive Programmes – BIP)** kombinujúce fyzickú mobilitu v zahraničí s virtuálnou časťou realizovanou online.

Cieľom týchto mobilít je podpora získavania nových vedomostí, zručností a kompetencií prostredníctvom štúdia alebo odbornej praxe v medzinárodnom prostredí.

b) Spolupráca medzi organizáciami a inštitúciami (KA2)

Programy v rámci KA2 sú zamerané na podporu spolupráce medzi organizáciami a inštitúciami v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy, mládeže a športu.

Projekty spravidla realizujú partnerstvá pozostávajúce z viacerých organizácií z rôznych krajín zapojených do programu a sú zamerané najmä na výmenu skúseností, rozvoj inovatívnych prístupov vo vzdelávaní a zvyšovanie kvality vzdelávacích systémov.

Priame finančné plnenie študentom nie je v rámci týchto projektov primárnym cieľom. Študenti však môžu z realizácie projektov nepriamo profitovať, napríklad prostredníctvom nových vzdelávacích aktivít, modernizácie výučby, rozvoja študijných programov alebo zlepšenia infraštruktúry a vybavenia vysokej školy.

Programy Slovenskej akademickej informačnej agentúry, n. o. (SAIA)

Ďalšie programy finančnej podpory pre študentov administruje **Slovenská akademická informačná agentúra, n. o. (SAIA)**. Tieto programy sú zamerané najmä na podporu individuálnych študijných, výskumných alebo vzdelávacích mobilít študentov zo Slovenskej republiky do zahraničia, ako aj na podporu spolupráce medzi slovenskými a zahraničnými vzdelávacími a výskumnými inštitúciami.

Zdroj financovania jednotlivých programov sa líši v závislosti od konkrétneho programu a môže pochádzať zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky, zo zdrojov partnerských krajín alebo z iných grantových mechanizmov.

Medzi programy administratívne zabezpečované prostredníctvom SAIA patria najmä:

- a) **Program akademických mobilít**, financovaný Ministerstvom školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR,
- b) **CEEPUS – Central European Exchange Program for University Studies**, financovaný národnými ministerstvami školstva členských krajín,
- c) **Národný štipendijný program Slovenskej republiky**, financovaný Ministerstvom školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR,
- d) **Akcia Rakúsko – Slovensko, spolupráca vo vede a vzdelávaní**, financovaná spoločne Ministerstvom školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR a Spolkovým ministerstvom pre vzdelávanie, vedu a výskum Rakúskej republiky,
- e) **programy zahraničných grantových organizácií a nadácií**, napríklad DAAD, Copernicus alebo European Forum Alpbach.

Kritériá výberu študentov

1. Štipendia poskytované vysokými školami podľa zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách sa poskytujú najmä na základe študijných výsledkov, vynikajúceho plnenia študijných povinností alebo dosiahnutia významných výsledkov v oblasti štúdia, výskumu, vývoja, umeleckej alebo športovej činnosti. Sociálne štipendium sa priznáva podľa vyhlášky Ministerstva školstva SR č. 102/2006 Z. z. o priznávaní sociálneho štipendia študentom vysokých škôl, pričom jeho výška a nárok sú určené najmä na základe príjmu rozhodujúceho na posúdenie nároku na sociálne štipendium a okruhu spoločne posudzovaných osôb.
Tehotenské štipendium sa priznáva študentke v období od začiatku 27. týždňa pred očakávaným dňom pôrodu určeným lekárom.
Motivačné štipendia a štipendia z vlastných zdrojov vysokej školy sa poskytujú najmä za vynikajúce plnenie študijných povinností alebo za dosiahnutie významných výsledkov v oblasti štúdia, výskumu, vývoja, umeleckej alebo športovej činnosti.
2. Výber účastníkov programu Erasmus+ je v kompetencii vysokej školy, na ktorej je študent zapísaný. Výber sa realizuje prostredníctvom výberového konania na základe prihlášky a požadovaných príloh. SAAIC – Národná agentúra programu Erasmus + pre vzdelávanie a odbornú prípravu vystupuje v procese poskytovania štipendií ako sprostredkovateľ. Kritériá pre výber žiadateľov v štipendijných programoch administrovaných SAIA, n. o. sú špecifikované v závislosti od druhu programu. Výberový proces sa uskutočňuje podaním si prihlášky a jej povinných príloh prostredníctvom poskytujúcej inštitúcie. Nárok na grant žiadateľovi nevzniká zo zákona. Kritériá pre udelenie štipendií z P SK sú taktiež odlišné.
3. Výber úspešných žiadateľov o talentové štipendium spolufinancované z Programu Slovensko je realizovaný prostredníctvom bodového hodnotenia študijných a mimo študijných výsledkov dosiahnutých počas stredoškolského štúdia alebo počas štúdia na prvom stupni vysokoškolského štúdia, prípadne na základe výsledkov z medzinárodných vedomostných testov, čo umožňuje identifikovať najtalentovanejších uchádzačov. Kritériá sú stanovené tak, aby identifikovali talentovaných študentov podľa výsledkov z externej časti maturitnej skúšky, vedomostných a umeleckých súťaží, olympiád, športových súťaží a aktivít, v prípade zahraničných uchádzačov aj medzinárodného SAT testu.

Z uvedeného vyplýva, že kritériá výberu študentov v jednotlivých štipendijných schémach sa líšia a sledujú odlišné účely.

Účel použitia štipendií

1. Zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách explicitne ustanovuje účel použitia finančných prostriedkov pri niektorých typoch štipendií. V prípade sociálneho štipendia podľa § 96 ods. 1 zákona o VŠ sa štipendium poskytuje na príspevok na úhradu nákladov spojených so štúdiom. Tehotenské štipendium podľa § 96b ods. 1 zákona o VŠ sa poskytuje najmä na pokrytie zvýšených výdavkov spojených so zdravotným stavom študentky, špecifickými materiálnymi potrebami a s prípravou na narodenie dieťaťa.

Zákon o VŠ neustanovuje presný účel použitia finančných prostriedkov pri všetkých typoch štipendií. Z charakteru sociálneho a tehotenského štipendia však vyplýva, že ich cieľom je zmierniť situácie, v ktorých by študent z dôvodu nepriaznivej sociálnej situácie alebo zdravotného stavu nemohol pokračovať v štúdiu. Motivačné štipendia podľa § 96a zákona o VŠ slúžia najmä na podporu a motiváciu študentov prostredníctvom ocenenia ich študijných výsledkov alebo iných významných úspechov dosiahnutých počas vysokoškolského štúdia, čím prispievajú k rozvoju ich akademických a odborných aktivít.

2. V prípade programov medzinárodnej mobility, ako je program Erasmus+ alebo programy administrované organizáciou SAIA, n. o., nie je účel použitia finančných prostriedkov explicitne definovaný ako pri štipendiách podľa zákona o VŠ. Poskytnuté granty sú však určené najmä na financovanie nákladov súvisiacich s mobilitou študenta, napríklad nákladov na cestovanie, ubytovanie alebo pobyt v zahraničí. Počas účasti na mobilite si študent zachováva status študenta vysokej školy, a preto môže byť zároveň poberateľom iných typov štipendií poskytovaných počas štúdia, pokiaľ tým nedochádza k financovaniu rovnakých výdavkov z viacerých zdrojov.
3. Cieľom talentových štipendií poskytovaných v rámci Programu Slovensko je vytvoriť motivujúce podmienky pre štúdium talentovaných študentov na slovenských vysokých školách a podporiť ich zotrvanie v Slovenskej republike, a to na študijných programoch, ktoré sú v súlade so Stratégiou inteligentnej špecializácie RIS3 2021+ . Finančné prostriedky z tohto štipendia môže študent využiť najmä na pokrytie základných životných nákladov počas štúdia, napríklad nákladov na ubytovanie, stravovanie alebo ďalšie nevyhnutné životné potreby. Talentové štipendium tak predstavuje finančnú podporu určenú predovšetkým na zabezpečenie životných podmienok študenta počas jeho štúdia, prípadne na iné, študentom zvolené náklady.

Opatrenia na predchádzanie dvojitému financovaniu

V zmysle dodržiavania právnych predpisov s cieľom predchádzať dvojitému financovaniu a zabezpečiť hospodárnosť, efektívnosť a účinné použitie prostriedkov uvádzame nasledujúce kroky a procesy zabezpečené ministerstvom :

1. V Zmluve o spolupráci , ktorá bola uzatvorená v zmysle § 269 ods. 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka v znení neskorších predpisov v spojení s § 3 písm. u) zákona č. 121/2022 Z. z. o príspevkoch z fondov Európskej únie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s každou vysokou školou poskytujúcou talentové štipendia z Fondov EÚ: v čl. 5 Práva a povinnosti zmluvných strán bod 5.8 *„Užívateľ sa zaväzuje, že nebude požadovať a neprijme na žiadne z plnení uvedených v tejto Zmluve dotáciu, príspevok alebo grant ani inú formu pomoci, ktorá by umožnila dvojité financovanie alebo spolufinancovanie tých istých výdavkov z iných verejných zdrojov alebo zdrojov EÚ. Porušenie záväzku podľa prvej vety je podstatným porušením Zmluvy, v dôsledku ktorého je Užívateľ povinný vrátiť poskytnuté finančné prostriedky Prijímateľovi.“*
2. Výška talentového štipendia poskytovaného v rámci Programu Slovensko je stanovená na **400 eur mesačne pre domácich štipendistov a 500 eur mesačne pre zahraničných štipendistov.**

Táto výška nadväzuje na projekt realizovaný z POO, z ktorého preberá časť metodiky vrátane nastavenia sumy. Pri jej určení sa zároveň vychádzalo z princípov definovaných vo vyhláške Ministerstva školstva SR č. 102/2006 Z. z., ktorá upravuje spôsob výpočtu maximálnej výšky podpory, pričom bola zohľadnená aj ročná inflácia.

Výška štipendia pre domácich štipendistov reflektuje potrebu vytvoriť primerané podmienky na štúdium talentovaných študentov na slovenských vysokých školách a prispieva k pokrytiu ich základných životných nákladov počas štúdia. V prípade zahraničných štipendistov je štipendium mierne navýšené s cieľom zabezpečiť konkurencieschopnosť Slovenskej republiky vo vzťahu k iným krajinám, ktoré aktívne podporujú príchod študentov zo zahraničia. Zohľadňujú sa pritom aj zvýšené náklady spojené s cestovaním, presťahovaním a adaptáciou na nové študijné a životné prostredie.

Zhrnutie

Pri poskytovaní podpory študentom je potrebné zohľadniť existenciu viacerých typov štipendií a finančných podpôr poskytovaných z rôznych zdrojov, najmä zo štátneho rozpočtu, z vlastných zdrojov vysokých škôl alebo z programov Európskej únie. **Jednotlivé nástroje podpory sledujú odlišné účely, sú poskytované na základe rozdielnych kritérií a sú zamerané na financovanie rôznych potrieb študentov.**

Štipendia poskytované vysokými školami podľa zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov **majú najmä sociálny alebo motivačný charakter** a sú financované zo štátneho rozpočtu alebo z vlastných zdrojov vysokých škôl. Motivačné štipendia sú spravidla udeľované za vynikajúce plnenie študijných povinností alebo za dosiahnutie významných výsledkov v oblasti štúdia, výskumu, vývoja, umeleckej alebo športovej činnosti a **slúžia najmä na ocenenie a podporu akademických aktivít študentov.**

Finančná podpora poskytovaná v rámci programov mobility **je viazaná predovšetkým na realizáciu mobility alebo výskumného pobytu v zahraničí, teda na financovanie nákladov spojených s mobilitou študentov alebo na podporu spolupráce vo vzdelávaní a výskume.**

Talentové štipendia poskytované v rámci Programu Slovensko predstavujú osobitný nástroj podpory talentovaných študentov a sú poskytované nad rámec štipendií podľa zákona o vysokých školách. **Ich cieľom je podporiť najtalentovanejších študentov na základe ich študijných a mimo študijných výsledkov dosiahnutých počas stredoškolského štúdia alebo počas štúdia na prvom stupni vysokoškolského štúdia, prispieť k zvýšeniu atraktivity štúdia na slovenských vysokých školách a na vytvorenie podmienok pre ich zotrvanie v Slovenskej republike alebo ich prilákanie.**

Použitie finančných prostriedkov na štipendia poskytované v rámci Programu Slovensko nie je explicitne definované v riadiacej dokumentácii. Z charakteru a zámeru projektu však vyplýva, že cieľom tejto podpory je najmä vytvoriť priaznivé životné podmienky pre talentovaných študentov počas ich štúdia na slovenských vysokých školách, a tým prispieť k ich zotrvaní v Slovenskej republike. Finančné prostriedky zo štipendia sú preto určené najmä na pokrytie základných životných nákladov študenta.

Finančné prostriedky na poskytovanie talentových štipendií sú zabezpečené kombinovane z Programu Slovensko a zo štátneho rozpočtu. V rámci Programu Slovensko sú štipendia poskytované študentom verejných a štátnych vysokých škôl na území Slovenskej republiky okrem Bratislavského samosprávneho kraja, pričom štipendia pre študentov vysokých škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji sú financované zo štátneho rozpočtu.

Na základe uvedeného ministerstvo neidentifikovalo pri súbehu poberania štipendií zo štátneho rozpočtu, z vlastných zdrojov vysokých škôl, z programov medzinárodnej mobility ani talentových štipendií poskytovaných v rámci Programu Slovensko riziko dvojitého financovania, keďže jednotlivé nástroje podpory sú zamerané na financovanie odlišných potrieb a sledujú komplementárne ciele.